

De glasramen van Steenhuffel. Deel 9.

Een zoektocht naar de oorsprong. Door Jozef Verheyden.

Wat voorafging: Anna Van Bouchout zit in het linkse glasraam van Steenhuffel, geknield, naast haar overleden man Alvaro van Almaras, een Antwerpse koopman.

Almaras is hier als een ridder gekleed. Hij stierf in 1535, na het beleg van Tunis in Afrika. En zo was zij voor de derde maal weduwe.

Er is iets bijzonders aan deze Anna Van Bouchout. Op het glasraam zit ze op de ereplaats. En volgens drie bronnen was haar eerste man nog in leven toen zij met Alvaro trouwde. Was zij een *bigamist*? Zo vroeg ik mij toen af.

Bigamie! Hoe heb ik de vroom geknielde Anna Van Bouchout hiervan durven verdenken? Bigamie is een doodzonde voor de kerk en een ernstig misdrijf voor de staat: zelfs verboden voor koningen en prinses.

Burgers werden hiervoor streng gestraft: door de kerk met excommunicatie, door de staat met confiscatie, of tot de doodstraf. Soms in twee stukken gekapt, voor elke echtgenoot de helft dus. Dat las ik in mijn encyclopedie.

Toen schrok ik natuurlijk hevig, maar het was te laat. Mijn tekst was al bij de drukker.

Nu moet ik mijn drie bronnen eens goed onderzoeken, er moet toch ergens een fout in zitten.

- Het huwelijkscontract van Anna Van Bouchout met haar derde man: **1509**.
- De benoemingen van haar eerste man Louis Van Steeland: **1511 tot 1520**.
- Haar zoon Roland Van Steeland moest naar de begrafenis van zijn vader Louis: **1521**.

Was Anna Van Bouchout een bigamist? Een nader onderzoek van mijn bronnen.

1. Het huwelijk van Anna Van Bouchout met Alvaro Van Almaras, 1509 of begin 1510.

Een paar schepenakten in het Antwerps stadsarchief laten geen twijfel over enkele data:

- In augustus 1509 werden te Brussel in het huis “*De Pelicaen*” de zaken geregeld door Anna Van Boechout, toen weduwe van Robbrecht Herdinck, met haar schoonbroer Adolf Herdinck.

Zij had uit haar *douarie* nog recht op 600 Rijns-guldens, buiten de goederen die zij al ontvangen had ¹.

- Toen was ze klaar voor haar derde huwelijk: met Alvaro Almaras te Antwerpen. Het voorafgaande contract werd er gesloten op 7 november 1509 (Zie bijlage 1). In deze zakelijke schepenakte gaat het hem uiteraard om het geld dat beide partijen elkaar beloven. Tegenover het pak geld van Alvaro heeft Anna niet veel meer dan enkele beloften.
- Het kerkelijke huwelijk moest binnen een redelijke termijn gesloten worden. Dat moet dus begin 1510 geweest zijn. In september 1510 wordt voor de schepenbank genoteerd dat de beloofde 600 Rijns-guldens door de familie Herdinck zijn afgelost. Daarbij wordt Anna Van Bouchout genoemd als *jouffr. Anna van Boelaer, weduwe van wijlen Robbrecht Herdinck, en nu huisvrouw van Alvaro Almaras, koopman...*

Ik besluit dat in deze akten, ook wat de datum betreft, geen speld is tussen te krijgen.

2. De benoemingen van Louis Van Steeland, kapitein van Biervliet, en zijn twee zonen.

Voor mijn tweede bron moest ik in het rijksarchief te Brussel zijn. Daar worden de archieven van de *Rekenkamer* bewaard, sommige al van in de 15de eeuw. Ze bevatten de data van de benoemingen, inkomsten en uitgaven van vorstelijke ordehandhavers; baljuws, meiers, enz...

¹ Stadsarchief Antwerpen (nu Sint Felix-archief); certificatieboek 1510.

Ons land heeft een rijke traditie van politieke benoemingen. Al van vóór de 16de eeuw werden vorstelijke benoemingen verleend aan gunstelingen of aan wie ervoor betaalde.

De ouderen onder ons kunnen zich bij politieke benoemingen nog wel iets voorstellen².

Maar wat te denken van de feestelijke vertoning die toen gebruikelijk was bij de aanstelling?

Eerst was er de officiële voorlezing van de aanstellingsbrieven, het onderzoek van de borgstelling. Daarna legde de nieuwe plaatsvervanger van de vorst de eed af, eerst voor de plaatselijke overheid, later voor de vorst zelf. Na de eedaflegging volgde een feest, met rondgang in processie, klokkengelui. Alles besloten met een banket...³.

En dat alles met een dode? Ook nu blijkt alweer dat de geschiedkundige realiteit vaak sterker is dan de fictie van veel romans.

De man links:

*“Maint homme monte sans eschelle
jusques au feu pource quil luit
comme le paillon de nuit
qui chet quant il sest brusle lesle”*

De man rechts:

*“On prant du riche la querelle
On flatte celuy qui a bruit
On fait ainsi que se conduit
le papillon a la chandelle”*

Het leven is vol gevaren voor een sterveling.
Maar wie dicht bij de top wil geraken om enige
gunsten te verwerven, is als het ware een mot,
die rond het licht van een kaars fladdert.

Allegorie de la faveur, ca. 1500. Bibl. Nat. de
Paris.

Ik geef in bijlage 2 een overzicht van de benoemingen van Louis Van Steeland en zijn zoon Josse. Om beter te vergelijken, ook nog die van zijn voorganger, Adriaen Van Brantegem. En wat blijkt? Louis Van Steeland werd benoemd van 1511 tot 1520! In 1511 was hij al lang dood. Dat kon alleen als de familie bij de benoeming grote bescherming genoot. De schoonbroer van de overleden Louis was ontvanger en raadgever van keizer Karel. En een tijd daarna ook de schoonzoon. Dat is te zien aan volgende genealogische schets.

---

² “Wij regelden politieke benoemingen open en bloot, nu gebeurt het onder de tafel”.

Willy Claes, 68 jaar, minister van staat, in een gesprek met Humo. Tijdschrift Humo van 10 april 2007.

³ A. de SCHOUTHEETE, *Les anciennes magistratures du pays de Waes*, Stadsbibliotheek Antwerpen.

Jan Van Steeland en Catharina De Neve hadden samen 13 kinderen, van wie o.a.:

1/ Margriete huwde **Charles Claeyszone, raadgever en ontvanger van keizer Karel.**

2/ **Servaes Van Steeland, heer van Wissenkerke te Basel**, van wie Willem Van Steeland die
hertrouwde met **Maria Van Almaras**

3/ Louis Van Steeland huwde Anna Van Bouchout, van wie zes kinderen, o.a.:

a. Joanna huwde **Lieven Van Pottelsberghe, raadsman van keizer Karel**

b. Margriete huwde **Joos Van Rockeghem, burgemeester van Brugge,**
ontvanger van de abdij Sint-Andries.

c. **Roland Van Steeland, abt van de abdij Sint-Andries-Brugge.**

Er blijft nog iets te zeggen over Biervliet en het mogelijke verband tussen de echtgenoten van Anna Van Bouchout: Louis Van Steeland, Robbrecht Herdinck en Alvaro Van Almaras.

a. Biervliet is een gemeente in Zeeuws-Vlaanderen, aan de Westerschelde gelegen. Vroeger was het een echte stad, vrij van tol, en in bloei geraakt door de haringvisserij en het *haringkaken*.

Daar woonde dus het jonge echtpaar **Louis Van Steeland** en Anna Van Bouchout, waar ze 5 kinderen kregen. Zij zagen de vissersschepen voorbijvaren op de Schelde.

b. Robbrecht Herdinck heeft zelf niets te maken met de Schelde. Hij kwam uit de streek van Aalst, net als Anna Van Bouchout. In 1517 wordt **Adolf Herdinck** *ontvanger van de Westerschelde*.

Een man die in het verre Malderen het kasteel van Groenhove bezat. Adolf Herdinck bezat een zeewaardig schip, "*de Truytheit*". Men ging ermee op bedevaart naar Jeruzalem.

c. Alvaro Van Almaras was een koopman, misschien afkomstig van Brugge. Zijn schoonvader was eigenaar van vissersboten in Bergen-op-Zoom. Zodoende is het verband met de Schelde gelegd.

3. Over de abt van Sint-Andries-Brugge die in 1521 naar een begrafenis moest...

In het vorige nummer van deze reeks schreef ik: “... in het jaar 1521 kwam keizer Karel met zijn gevolg op groot bezoek in de abdij bij zijn rondgang in de Vlaamse steden. De abt was toen niet aanwezig. Want, zegt de kroniek, “hij moest naar de begrafenis van zijn vader”. Hoezo begrafenis? In dat jaar was zijn moeder (Anna Van Bouchout) al tweemaal hertrouwd!”

De abdij van Sint-Andries bij Brugge ca. 1640.

Monnik Goethals, onafhankelijke kroniekschrijver.

De kroniek waar ik deze informatie uit haalde, is vermeld in *Monasticon*, hét standaardwerk over onze abdijschiedenis. Na Antwerpen en Brussel moest ik dus ergens in Brugge zijn. Het archief van de abdij is her en der verspreid. Uiteindelijk vond ik het originele geschrift van monnik Arnulph Goethal:; *chronica abbatiae Sancti Andreae*⁴, uiteraard in het Latijn.

Goethals heeft als monnik drie abten van nabij meegemaakt. Hij had een scherp en kritisch oog. Hij heeft het meegemaakt dat keizer Karel in 1521 op bezoek kwam in de abdij, met zijn gevolg. Het is, geloof ik, na al wat er over keizer Karel door vleiers werd geschreven, de eerste keer dat iemand schreef wat hij echt zag.

“In 1521, in de vigilie van Sint Jacob, werd met een plechtige processie van edelen Carolus Quintus, Romeinse keizer, in onze abdij binnengeleid. Met zijn broeder Ferdinand. Met een menigte van edelen. Zij werden binnengeleid in het hoogkoor: de keizer aan de rechtse zijde van het altaar, zijn broeder Ferdinand aan de linkse zijde. De edelen en de ridders knielden voor de keizer. Zij vielen voor hem ter aarde neer en kregen allen een teken met een wit kruis.

Wij zelf stonden van boven hierop toe te zien. Daarna zongen wij plechtig de vespers. Maar zeer verwonderd zagen wij dat enkele edelen te laat waren als ze binnenkwamen. Zij wierpen zich voor de keizer ter aarde neer en smeekten om vergiffenis. Dat werd toegestaan. Zij moesten van achter staan tot de vespers voltooid waren. De keizer met zijn gevolg ging toen naar Brugge. Hij werd ook daar zeven dagen lang op de vespers ontvangen met grote triomf.

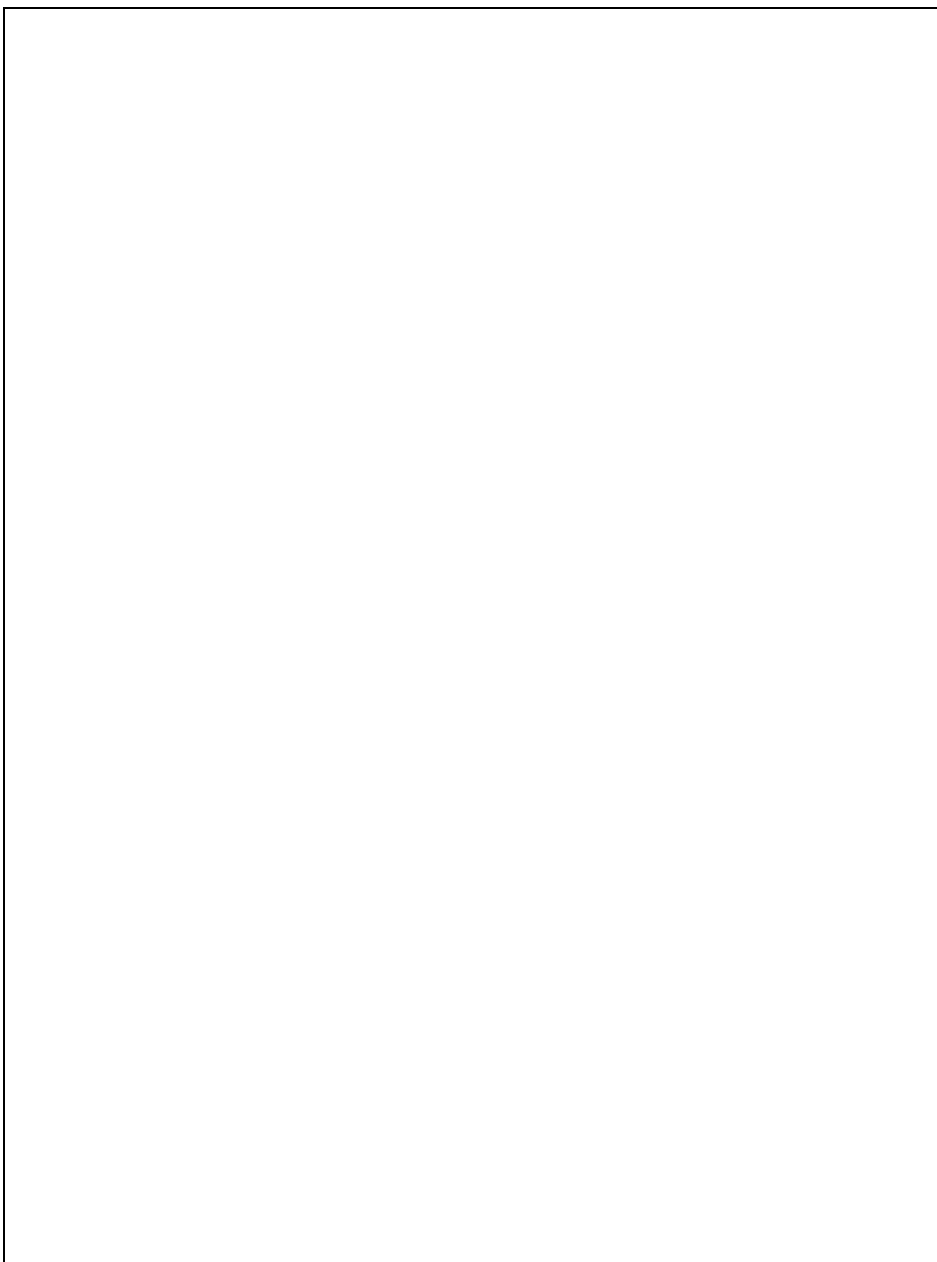
---

⁴ Het origineel van deze kroniek bevindt zich in de stadsbibliotheek van Brugge, onder *Manuscripten Nr. 569*.

De keizer werd in Brugge ontvangen “*met grote triomf*”. Ik denk dat Goethals dit ironisch bedoelde. Wie te laat kwam in de vespers, besepte direct dat hij in groot gevaar was. Er was bij elk bezoek aan de Vlaamse steden namelijk spanning vanwege het stadsbestuur dat zijn privileges bedreigd zag. Vandaar het opleggen van een wit kruis om *absenties op te nemen*. Vandaar ook dat de ongelukkige laatkomers zich ter aarde wierpen en vergiffenis vroegen. Vandaar ook de *trionf* die hem in Brugge wachtte. Niemand durfde nog te laat komen. En nu komt de laatste zin van dit verhaal, die men als een *pointe* kan beschouwen. (Zo van: kijk eens wat deze abt zich permitteerde!).

In die tijd was onze abt niet aanwezig, wat hij zeer betreurde. Hij was naar de begrafenis van zijn vader gegaan, die pas gestorven was...

Wie niet beter wist, zou deze tekst natuurlijk letterlijk opvatten. Tegenover de keizer was het excuus van de abt (de begrafenis van zijn vader) het enig aanvaardbare. Stond de abt tussen twee vuren? Schoonbroer Van Rockeghem was immers burgemeester van Brugge.

Keizer Karel doet zijn plechtige intrede te Brugge, met zijn gevolg. (Uit een miniatuurprent)
Het was toen al laat in de avond en donker, maar men had voor straatverlichting gezorgd...
Iemand in het gevolg heeft een paardenpoot... Er zit humor in deze prent.

Daarna volgt in de kroniek nog de uitleg over de overplaatsing van abt Roland in 1523 naar Sint-Winoksbergen en zijn miserabele dood in 1527 toen hij in Brugge op straat werd vermoord. Hij was op weg naar een derde abdij om er de kas leeg te roven. Dat heb ik in een vorige bijdrage al uitgelegd.

Er waren in die tijd in veel abdijen grote spanningen omdat de tucht dikwijls verslapt was. Men was toen vóór of tegen terugkeer naar de strenge regel. Abt Roland was een slappeling en verloor zodanig zijn gezag dat hij in feite afgedankt werd. Hij mocht nog alleen zijn titel houden. Dat belette hem niet om de kas leeg te roven.

Monnik Goethals is daarover zeer scherp. Na enkele vermeldingen van verbeteringen aan de abdij in die periode legt hij het verband tussen de schulden en het opnieuw opleggen van het *claustrum*, een slotregel waarbij de monniken niet buiten konden of geen bezoek konden ontvangen. Na de koude (het voortdurende leven zonder enige verwarming) is deze regel het ergste wat een monnik kon overkomen.

*“De 27ste abt van deze abdij was Roeland van Steeland, een monnik uit Gent, een jonge en zeer mooie man, maar al te zachtzinnig en toegeeflijk... en ook overvallen door liefde voor meisjes en vrouwen. Hij stelde zijn schoonbroer Joos Van Rockeghem aan als rentmeester van de abdij ⁵... **Dezelfde abt Roland gaf zeer veel voor zijn eigen familie en voor Venus** (voor vrouwen) ⁶. De abdij werd zo getroffen door zoveel zware schulden dat men opnieuw de slotregel invoerde.*

Het staat er dus duidelijk in de tekst. Het geld van de abdij ging naar *de familie* van de abt. En de enige in de familie die véél geld nodig had, was zijn moeder Anna Van Bouchout! Zij had het kasteel van Diepenstein gekocht zonder het nodige geld te hebben!

Een nader onderzoek naar de papieren en het geld van Anna Van Bouchout.

Mijn goede vader, zeer zaliger memorie, zei mij eens bedachtzaam dat ik beter van niemand een rekening zou maken. *“Want dat geeft dikwijls slechte gedachten”*. Het kan wel zijn, pa.

Ik zocht dus in de papieren van Anna Van Bouchout. Zie hier wat in haar huwelijkscontract staat wat zij bezat in 1509: het derde deel van een povere cijns in Humbeke en wat beloften. Het contract zelf is in bijlage. Eén Rijns gulden (Rg) was ca. 1510 ongeveer 10.000 fr. waard. Als Anna het haar beloofde geld kreeg, had ze dus in totaal maar **1.950** Rijns gulden contant. Waar heeft ze dan het geld vandaan gehaald om op het vervallen kasteel van Diepenstein te bieden, voor **7.150** Rijns gulden?

In eigendom van Alvaro Van Almaras	In eigendom van Anna Van Bouchout
Alvaro brengt 280 Rg (Rijns gulden) in het huwelijk. Ook nog 200 Rg in renten als waarborg In persoonlijke eigendom : 500 Rg in contanten, 900 Rg in zilverwerk, 800 Rg in juwelen, 1000 Rg in meubelen, en nog 3200 Rg aan kleren en persoonlijke goederen. Het huis ' De refter ' op de korenmarkt in Antwerpen, waar hij in woont, geërfd van zijn eerste vrouw.	Anna brengt niets in dan beloften. Uit het eerste huwelijk met Louis Van Steeland hebben de broers 800 Rg beloofd. Van <i>monseigneur de Bolaer</i> (haar vader?) moet ze nog 550 Rg hebben. Ook de broers van wijlen haar 2 ^{de} man Robbrecht Herdinck moeten haar nog 600 Rg. Zelf heeft ze alleen het derde van een (wellicht geërfd) cijns in Humbeke, in de driesstraat.

⁵ Letterlijk: *“Igesimus septimus abbas hui monasterii fuit Roeland de Steeland, monarchus Ste Petri Gandensis, vir juvenius quidem aetate, sed mitis et affabilis et admodum decorum.. ... consecratus fuit huic monasterio 18 dec. 1519, exactis etatis 23 annis et octo menses... domicellarius et mulieribus amore incidi...”*

⁶ Letterlijk “*veneri*” = aan Venus gewijd, aan de vrouwen.

Haar man distantieerde zich duidelijk van deze koop, het staat in het contract op haar naam. Hij was wel rijk, maar had maar **6.400 Rg**, zelfs als zou hij zijn juwelen en al zijn andere persoonlijke goederen verkopen.

Wat had Anna Van Bouchout hierbij in gedachten? Ik denk dat zij Diepenstein als een soort investering zag, naar het voorbeeld van haar schoonbroer Adolf Herdinck. Deze Adolf had het kasteel Groenhove gekocht in 1514, en zie, in het voorjaar 1517 kreeg hij een zeer belangrijke en lonende benoeming. Met wat handigheid was het geld snel terug verdiend. Naast dit feit als voorbeeld waren er ook twee andere schoonbroers, raadgevers van keizer Karel, en dus op de hoogte van diens plannen ⁷.

En ja, Roland Van Steeland, een jonge monnik, zoon van Anna Van Bouchout, werd door keizer Karel het jaar daarop tot abt benoemd. Hij moest dan maar het nodige geld voor de koop gaan halen uit de schatkamers van Vlaamse kloosters. Eerst het geld van de abdij van Sint-Andries-Brugge.

Toen dat niet voldeed, ook nog het geld van de abdij van Sint-Winoksbergen.

Helaas, het was in haar scenario niet voorzien dat haar zoon zoveel geld uitgaf aan meisjes en vrouwen. En de moord op de abt Roland in 1527, op weg naar zijn derde abdij, deze van Sint-Pieters te Gent, was uiteraard onverwacht. Dat zou nog gevolgen hebben voor Diepenstein en de familie Almaras.

Het geld van twee abdijen was niet genoeg voor de afbetaling van Diepenstein.

En zo kon de oude Alvaro Van Almaras wellicht niet weigeren aan zijn oproepingsbevel voor het beleg van Tunis. Hij stierf in 1535, de datum die op het linkse glasraam van Steenhuffel staat. Het kasteel was toen nog niet afbetaald.

De situatie na de dood van Alvaro van Almaras. Anna opnieuw weduwe.

Anna Van Bouchout werd in 1535 dus voor de 3de maal weduwe. Het kwam er nu voor Anna Van Bouchout op aan om haar kinderen te plaatsen. Zoiets vraagt wat tijd, maar het lukte. Mede dank zij Nicolas Granvelle, die ook in het beleg van Tunis was, samen met de oude Alvaro Van Almaras. Vader Alvaro werd na zijn dood meteen ridder.

Er werd ook voor de kinderen gezorgd.

1. Zoon Alvaro junior, lid van de Antwerpse magistratuur, in de problemen.

Zoon Alvaro was nog jong, maar hij werd in 1538 al schepen van Antwerpen.

Al vóór zijn vader naar Tunis vertrok, werd hij getrouwd met Marie Scheyff, dochter van Peter Scheyff, van een rijke koopmansfamilie.

Zoon Alvaro was schepen van Antwerpen, bijna onafgebroken en onopvallend, tot de oproer van 1554 en de grote crisis van 1555.

Het ging bergaf met Antwerpen in die periode. Keizer Karel vroeg alsmaar om meer geld en in die tijd moest ook de enorme Spaanse citadel gebouwd worden. Het geld daarvoor kwam uit de *Fortificatiekas*, die door een kleine groep werd beheerd.

Er groeide onvrede en wantrouwen. Er was door enkele magistraten geritseld met de aannemers⁸. Er volgde een groot vooronderzoek met ca. 200 ondervragingen⁹.

---

⁷ Karel V, toen nog enkel koning, vertrok in 1517 uit de Nederlanden naar Spanje. Karel had veel geld nodig om zijn kandidatuur voor de keizerstitel te promoten. Ook de koning van Frankrijk was kandidaat.

⁸ Een actueel thema. Hierover journalist G. TEMMERMAN; “Op het einde van de jaren zestig kwam de uitverkoop van Antwerpen op gang en dat proces gaat onverminderd door”. In *De uitverkoop van Antwerpen*, EPO, 1994.

De landvoogdes had ook Jan Scheyff gevraagd, als raadsheer van de Geheime Raad ¹⁰. Het eerste verhoor begon op 12 januari 1548. Messire Willem Van de Werve, 44 jaar, ontving de onderzoekscommissie. Hij was markgraaf en daarom ook de hoogste rechtsofficier. Hij getuigde direct en zonder omwegen over de 34 hem voorgelegde punten. Voor het beheer van de *fortificatiekas* waren drie mannen verantwoordelijk (*les principaux maitres de la fortification*): Jan Crombach, Lancelot Van Ursele, en Michiel Van der Heyden. Jan Crombach was intussen overleden. Men liet hem met rust.

In die tijd waren veel magistraten vanuit Brussel benoemd. Een kleine groep onder hen regelde alles. Enkelen van de oude garde, als de *incorrupte*bele Aerd Schoyte zaten toen eenzaam op de schepenbanken ¹¹. Alvaro Van Almaras behoorde wellicht tot geen van beide groepen ¹².

De hoofdverdachten in de fraudezaak waren Lancelot Van Ursel en oud-burgemeester Michiel Van der Heyden. Michiel stierf toen plots bij het begin van het proces, net op tijd. Iedereen stak dan de schuld op hem.

Men liet de hele zaak ten slotte rusten. Lancelot Van Ursel werd daarna zelfs nog burgemeester. En ook Alvaro Van Almaras; in 1558 en 1559.

Alvaro stierf in 1560. Hij werd begraven bij zijn ouders te Antwerpen; dat blijkt uit een oude schets van hun grafzerk. Alvaro had geen kinderen. Het kasteel van Diepenstein interesseerde hem niet erg. Hij vroeg in 1558 aan zijn kastelein om het kasteel te koop te stellen ¹³. Wie vraagt er aan zijn huurders om een nieuwe baas te zoeken, met het risico dat men hen er direct uit gooit? Er waren geen kopers. Diepenstein ging dan maar over naar zijn jongere broer Philips, de kanunnik. Die was ook niet zo geïnteresseerd.

De wapens van Almaras en Scheyff zijn te zien onder aan het glasraam van Alvaro's ouders.

---

⁹ Over deze zaken, o.a.: H. SOLY, *Fortificaties, belastingen en corruptie te Antwerpen in het midden van de 16de eeuw*.

¹⁰ Ik heb het grote dossier doorgenomen. In heel het dossier is schepen Alvaro Van Almaras nooit ondervraagd of verontrust geweest. Wellicht speelde zijn familierelatie met de familie Scheyff een rol. Jan Scheyff was een neef van Alvaro Van Almaras, langs de kant van zijn vrouw. Hij was burgemeester geweest van Antwerpen en werd daarna Kanselier van Brabant in 1558, zeer tegen de zin van kardinaal Granvelle. Markgraaf Willem Van de Werve en schepen Alvaro Van Almaras waren schoonbroers; ze waren elk getrouwd met een dochter Scheyff.

¹¹ Zie over het verlies van het normbesef en de oude waarden te Antwerpen in de reeks *Glasramen in de beeldenstormen*, 2005, deel 5. Schepen Adriaen Van Marselaer noemde zijn grootvader Aert Schoyte als een voorbeeld van correctheid.

¹² Hoewel. Hij had in 1545 zomaar 12.000 Carolusgulden klaar liggen om het geconfisqueerde kasteel van Schilde te helpen terugkopen voor zijn halfzus Anna Van Etten. Hij betaalde deze enorme som, samen met zijn schoonbroer markgraaf Willem Van de Werve. Willem Van de Werve heeft daarom al zijn bezittingen uit zijn erfenis verkocht aan makelaar Gilbert van Schoonbeke om dat te kunnen betalen. Alvaro Van Almaras had niets geërfd. Dat is dus een aanduiding van de omvang van zijn aandeel in de corruptie. Zie hierover meer in *Glasramen in de beeldenstormen*, deel 3, 2005.

¹³ RA Beveren. Schepenregisters Steenhuffel.

2. Maria Van Almaras, een voorbeeldige moeder.

Maria Van Almaras trouwde driemaal en kreeg zeven kinderen.

- Met **Hendrik Van den Dorpe**, van wie twee kinderen, Hendrik en Anna, beiden goed getrouwd.
- Met **Quinten Van der Noot**.

Quinten Van der Noot, woudmeester van Brabant, was van de hoogste Brabantse adel. Hij had vijf zonen, waarvan 3 religieuzen. Eén abt van de Sint-Bernardsabdij te Hemiksem, één monnik in Affligem en één monnik in Sinte-Geertruid te Leuven. Dat was geheel in de geest van de familie Van Steeland, met zijn vele abten.

Deze familie heeft een indrukwekkende genealogie, met honderden wapenschilden.

Maria Van Almaras is er terug te vinden naast het wapen van Quinten Van der Noot, weduwnaar van Isabeau de Quesnoy.

- Met **Willem Van Steelant**, heer van Wissenkerke te Basel etc., weduwnaar van Margriet Van Parmentier. Willem was een neef van Anna Van Bouchout. Maria had bij deze Willem geen kinderen meer, maar woonde met hem op het kasteel van Basel. Vermoedelijk woonde haar moeder Anna Van Bouchout daar ook in. Maria was daar stiefmoeder van de beruchte **Servaes Van Steelant**. Deze Servaes was kapitein van een machtig leger in het Waasland. Hij speelde een grote rol bij de doorbraak van Farnese in de verovering van onze gewesten en dus bij het ontstaan van België.

3. Clara Van Almaras, bijgenaamd *mademoiselle Simone*.

Deze Clara trouwde met **Dominicus Simons (Cymon)**, een Spaans koopman. Haar kinderen voelden zich blijkbaar thuis in religieuze middens.

Jacques werd kanunnik. **Jeromina** was priorin bij haar tante Françoise Van Almaras, abdis in het klooster Roosenberg te Waasmunster. **Philips** Cymons is ongehuwd in Italië gestorven. Misschien heeft hij kardinaal Granvelle gevolgd bij zijn gedwongen vertrek in 1564. Er was nog **Leonora** Cymons, vrouw van Fabio Gonsaga, zonder kinderen.

Maar **Anna** Cymons viel het meest op. Er werd over haar geroddeld. In de brieven van en over Granvelle noemde men haar "*la bella Simona*", of "*la belle Cimon*"¹⁴. Iedereen wist waar het over ging.

Anna Cymons was eigenlijk de minnares van de machtige Kardinaal Granvelle. De kardinaal was door zo velen van de oude adel gehaat dat men ze de *anti-kardinalisten* noemde. Als aartsbisschop van Mechelen was hij ook abt van de rijke abdij van Affligem, maar hij benoemde daar zijn adjunct Morillon om de abdij te leiden. De kardinaal zou minstens vier bastaardkinderen gehad hebben, maar het is niet zeker van welke vrouw ze waren.

---

¹⁴ M. VAN DURME, *Antoon Perrenot, bisschop van Atrecht, kardinaal Granvelle, minister van Karel V en van Philips II*, Verhandelingen van de Kon. Vl. Ac. Voor Wetenschappen, etc., Brussel, 1953. Van Durme haalt de brieven aan van Morillon aan Granvelle, o.a. uit *Correspondance du Cardinal de Granvelle*", gepubliceerd door E. Pouillet in 1877.

Deze Anna was zeer wendbaar, zoals het een goede *maîtresse* betaamt. Toen Granvelle ten slotte gedwongen werd om het land te verlaten, huwde zij met een telg van de tegenpartij, **Philips Van der Linden**, *anti-kardinalist*.

Als weduwe daarna nog met **Jan Van der Laen**, burgemeester van Mechelen. Anna Symons was in de familie de laatste bezitster van Diepenstein.

Het graf van burgemeester Van der Laen en Anna Symons in St.-Rombouts te Mechelen.

4. Philips Van Almaras, kanunnik van O.-L.-V.-kerk te Antwerpen.

5. Franchoise Van Almaras, abdis van de abdij Roosenberg te Waasmunster.

Deze kinderen Philips en Franchoise zijn vertegenwoordigd in het glasraam rechts in het koor van Steenhuffel. Zij worden daarom in de volgende bijdrage apart besproken.

De achtereenvolgende bezitters van het kasteel van Diepenstein.

Het mag intussen eens te meer duidelijk zijn. Toen Anna Van Bouchout het kasteel van Diepenstein kocht, was het niet om er te gaan wonen. Van bij de aankoop van 1517 tot de uiteindelijke verkoop in 1593 deden allerlei lieden hun best om het kasteel en de eigendommen te beheren. De *rentmeester* inde de cijzen in een groot cijnsboek. Er was meestal een *kastelein*, die er in woonde. En een *stadhouder*, die de eigenaars juridisch verving. De meier van Steenhuffel, zeg maar burgemeester, was meteen ook *meier van Diepenstein*.

De achtereenvolgende eigenaars waren ver weg. In de archieven vindt men vooral de cijnsboeken van de eigenaars. De inkomsten daalden wel geleidelijk, maar het duidelijkste cijnsboek is van de laatste eigenares, Anna Symons¹⁵. Ik noem hierna de eigenaars uit de familie Almaras¹⁶:

---

¹⁵ ARA Brussel. Fonds De Lalaing: *In den naeme des Heeren Amen. Cheynsboek des hoeffs ende heerlicheit van Diepenstein tot Steenhuffel toebehorende Jouffrouw Anna Symons vrouwe van wijlen Jonker Philips Van der Linden.. ..welcke cheynsboek jaerlijck wordt gehouden des donderdags nae derthiende dag en voor d'ierste jaer geseten bij Alvaro Goossens, tegenwoordig meier en rentmeester van Mevrouw...*(1576). Na de dood van Alvaro Goossens (1580) volgde Jan Van der Stappen als rentmeester tot 1589. Daarna Engelbert De Bie vanaf 1590, die nog diende onder Jr F. De Vallenghien. Dan volgde Simon Dirixsen onder Jonker Peter Micault. Alles in hetzelfde boek, jaar na jaar in de marge de ontvangst noterend, elk volgens zijn eigen systeem.

¹⁶ A. WOUTERS, *Histoire des environs de Bruxelles*. In dit bekende werk zijn alle data opgenomen van de leenheffers van Diepenstein.

- **Anna Van Bouchout** kocht het kasteel dus in 1517. Zij woonde na de dood van haar man (1535) waarschijnlijk bij haar kleindochter Maria Van Almaras in het kasteel van Basel. Zij stierf in 1542.
- Haar zoon **Alvaro Van Almaras** woonde in Antwerpen, uiteraard als schepen en burgemeester. Hij stelde het kasteel tevergeefs te koop in 1558¹⁷. Bij zijn dood werd Diepenstein (of alleen de justitie) aangeslagen, wegens schuldenlast¹⁸.
- **Philips Van Almaras**, kanunnik van O.-L.-V. te Antwerpen, was wel niet verplicht om in Antwerpen te wonen, maar hij was (door Granvelle?) aangeduid om de drukwerken van Plantijn te controleren.
Wellicht kocht hij Diepenstein op uit eergevoel voor de familie.
- Bij zijn overlijden in 1571 ging het over naar zijn zusters **Clara en Marie**¹⁹.
- Die verkochten het snel door aan **Anna Cymons**, dochter van Clara, in 1573.
Anna Cymons, *la belle héritière de Diepenstein*, was wel wat andere luxe gewoon dan deze oude ruïne. Wat er nog restte, werd in 1595 verkocht.

Hing het glasraam van Almaras – Bouchout ooit te Antwerpen?

Het linkse glasraam van Steenhuffel is daar vermoedelijk geplaatst lang nadat de familie was uitgestorven. Alles wijst op een moeilijke samenstelling en plaatsing.

Toen de glasramen van Steenhuffel voor het eerst belangstelling kregen, kende men de personages niet goed. In de figuur van kanunnik Philips van Almaras (het glasraam rechts) zag men eerst een bisschop, vanwege de staf in zijn hand.
Anna Van Bouchout noemde men eerst Joanna Van Bouchout (*Jeanne*), wellicht vanwege de patroon Joannes de Evangelist achter haar.

Het echtpaar Almaras-Bouchout, zoals ze wellicht ooit in een glasraam stonden boven hun grafzerk. De man moet dan wel op de ereplaats staan (rechts, dus links voor de toeschouwer).

De onderzoekers van *Corpus Vitrearum* hebben vastgesteld dat de twee glasramen door het befaamde glasraamatelier J.B. Capronnier zijn hersteld. Dat herstel gebeurde ca. 1850, in een periode van hernieuwde belangstelling voor de gotiek.

Het is zelfs mogelijk dat deze glasramen in die zelfde periode in het koor van Steenhuffel zijn geplaatst, op vraag van de kerkfabriek. Zeker is dat niet, want van wat er nog rest van het kerkarchief van Steenhuffel²⁰ is hierover niets te vinden.

De eerste gedachte die dan opkomt, is dat deze glasramen uit Antwerpen moeten komen. Dat het echtpaar en hun zoon Alvaro in Antwerpen woonden, is evident.

¹⁷ RA Beveren, OGA Steenhuffel. Alvaro Almaras liet Diepenstein te koop stellen door Ghoosen Van Ghestel, stadhouder en rentmeester, en Robbrecht Vereertbruggen, kastelein. In 1559 bleven 1051 florijnen schuld onbetaald sinds 1557.

¹⁸ Ibidem, Nr 6936. *Alzo Alvaro Van Almaras, ridder, is gestorven zonder de penningen van den koop te hebben voldaan, zo heeft men deze heerlijkheid overgenomen ten profijte van zijne Majesteit, den 9de nov. 1563.* Hiermee kan ook het gedeelte van de justitie bedoeld geweest zijn.

¹⁹ De zusters Clara en Marie stelden direct Alvaro Goossens aan als rentmeester. OGA Steenhuffel, 1562, f° 177.

²⁰ Het kerkarchief van Steenhuffel is in febr. 2007 overgedragen aan het RA te Leuven.

Dat zij er ook begraven zijn, dat bewijst een schets uit een verzameling grafinscripties, bewaard te Brussel, en hier al eens getoond in deze bijdragen²¹. Volgens dit opschrift is het echtpaar in een kerk te Antwerpen begraven, samen met hun zoon Alvaro, de burgemeester.

Ik vond te Gent nagenoeg dezelfde tekst van dit grafinscriptie, hier opgenomen in voetnoot²². Ondated, maar interessant genoeg om deze tekst nog eens extra te onderzoeken. Enkele sterfdata, die in de schets te Brussel ontbraken, zijn aangevuld. Een belangrijke eindtekst ontbreekt in het Gentse opschrift, na “Dame Leonore Cymon...” volgt; “à *remplacé ceste mémoire au mesme lieu duquel par les troubles passées, la vieille estoit ostée et mesusée..*” Dus het oude graf met het echtpaar Almaras – Bouchout en hun zoon Alvaro is er tijdens de troebelen uitgehaald en geschonden (letterlijk; *misbruikt*). Kleindochter Leonore Cymon heeft op de zelfde plaats opnieuw een grafkerk opgericht om een rustplaats te vinden voor haar moeder Clara Van Almaras en voor zichzelf.

Het zou dus kunnen dat boven het oude graf Almaras – Bouchout ooit het (linkse) glasraam van Steenhuffel heeft gestaan. De kans dat dit glasraam er tijdig werd uitgehaald vóór de troebelen van 1566 – 1585 (of vóór het vertrek van Granvelle in 1564) is niet erg groot. De meeste aanduidingen wijzen naar de kerk van Waasmunster, waarover later meer.

Besluit en nabeschouwingen.

Anna Van Bouchout heeft mij veel kopzorg bezorgd met haar *bigamie*, die er uiteindelijk geen was. Ook haar glasraam van Steenhuffel vormt een moeilijke *collage*, waarin onderaan de wapens van haar zoon Alvaro en haar schoondochter Maria Scheyff zijn ondergebracht.

Bij de kinderen van Anna Van Bouchout komen we politieke benoemen tegen, hetzij door de steun van de familie Van Steeland, hetzij vanwege verdiensten van oud-strijder Alvaro Van Almaras. Ook de familie Scheyff is in deze van belang geweest.

De glasramen van Steenhuffel stellen ons nog voor enkele vragen die (nog) niet zijn opgelost. Over de familie zelf is één zaak intussen zeker; er waren drie vrouwen van *kaliber*: Anna Van Bouchout zelf, haar dochter Françoise de abdis, en kleindochter Anna Cymon, de *maitresse*. Van één zoon van Anna Van Bouchout kennen we het karakter met zekerheid: abt Roland Van Steeland was een slappeling en een rokkenjager. De andere zonen zijn twijfelgevallen.

Kleindochter Leonore Cymon zorgde voor het graf van Almaras – Bouchout. Maar ik geloof dat de familie Van Steeland voor de glasramen heeft gezorgd. Ze hadden een verzameling van glasramen van de hele familie rondom de kerk van Waasmunster, tot deze ca. 1860 werden verwijderd.

Er rest mij nog één deel voor mijn zoektocht naar de oorsprong van deze glasramen. En ik moet nog schrijven over het glasraam van Philips de kanunnik en Françoise de abdis.

Wordt vervolgd

---

²¹ Schets uit het fonds Goethals, KBR, te Brussel. Zie de afbeelding van het grafinscriptie in deze reeks, deel 7.

²² Uit het familie-archief *Permentier*, RA Gent. “EPITAPHES. *Cy gist messire Alvar d’Almaras Chev. Gentilhomme Seigneur lequell mourut le 8 avril 1534 (sic). Et dame Anna de Bouchout dame de Diepenstein sa compagne laquelle trepassa le 11 de mai 1542. Avec leur fils messire Alvar d’Almaras aussi chev. Seigneur de Steenhuffel et dudit Diepenstein mort Commun. Mtre de cette ville d’Anvers le 14 fevrier 1559. Et depuis aussi leure fille Claire d’Almaras femme de Sr Dominique Cymon Gentilhomme Valencienn laquelle décéda le 5 décembre 1601. Et dame Eleonore Cymon veuve de Sr Fab. De Consaga laquelle repose icy depuis le... Priez pour les âmes à votre tour*”.

Bijlage 1.

Huwelijkscontract tussen Anna Van Bouchout-Boelare en Alvaro Van Almaras, 12 sept. 1509.

A tous ceulx qui ces présent les verront ou orront, faisons scavoit un certain compromis de matrimoine a este communiqué traicte et accorde par et entre Alvaro Almaras d'une part et damoiselle Anna de Bochout, avec son tuteur a elle accorde et donné juridiquement d'aultre part.

...Alvare et damoiselle Anna l'ung l'aultre a mariage... il pourra estre selon ..nostre mere la sainte eglise et ce avant tous banz et promesses de matrimoine, saufs tels pacts de compromis et qui suit.

*A savoir premierement le dict Alvare .. avoir de biens et il apportera en mariage icelles et sans ass. **280 florins** du Rijn par an chaque florin de 20 patars assises a sa vie sur la ville d'Anvers.*

*Item encore achatera le dict Alvare de ses demeures comptant qu'il a de present le premier qu'il pourra trouver bonne rente bien assignee **200 florins** de Rijn ... et de ce sont demourer plesges Jehan Van Immersele, markgraeve d'Anvers, et Anthoine del Vaille (Della Faille).*

*Item encore par dessus ce en deniers comptant **500 florins** du Rijn et avecq ce en vaisselles d'argent **900 florins**.. et encore en bagues et joiaulx..**800 florins** et en meubles de maison de **1000 florins** semblables.. et par dessus achetera **3200 florins** oultre et par dessus ses habillements et aultres choses appartenent a son corps lesquels ne sont point compromises ni taxées en la dite somme.*

*Item et par dessus se possedera et joissera le dict Alvare sa vie durant sa maison en la quelle il demeure, nommee '**la Refectoire**' assise sur le marche de froment, aussi quelle luy a este laisse par damaiselle Francoise sWaeyers bonne memoire sa premiere femme.*

Et la dicte damoiselle Anne a declaire ses biens a elle propres appartenants les parties ensuite.

*Et premierement **800 florins** de Rijn de rente viagaire a sa vie ou a la valeur de ce ..par appointment des freres de son premier mary promises pour sa douariere, et avoir 150 florins de Rijn ... l'on assignera a elle par les freres de son premier mary entre cy et noel prochain venant.*

*Item encore **550 florins** de Rijn que monseigneur de Bolaer luy avoit promis avecq son premier mary selon le contenu de certaines lettres scellés, sur ce freres et estans..*

Item encore la tierce partie d'une chence assise a Humbeke en la rue nomme 'driestraete'.

*S'il adviendra par la volonte de Dieu a la dicte matrimoine fauldra entre eux deux que alors les **200 florins** perpétuelles que le dict Alvare a promis.. retourneront au dicte Alvare ou a ses heritiers...*

Item s'il advenoit que le dict Alvare avant la vie a trespas avant da dicte damoiselle un hoir ou hoirs procréés de leurs deux corps survivant ou non, que la dicte damoiselle prendra et retiendra pour elle tout ce qu'elle aura porte en mariage, avec toutes les abillements que le dict Alvare luy aura donné pendant leur mariage, et quant aux bagues, anneaulx et joiaulx a elle donnees par le dict Alvare, elle les retiendra sa vie durant...

Et non laissant hoirs ou hoir survivant apres que le dict Alvare toujours iceulx bagues, anneaulx et joiaulx demeureront a la dicte damoiselle a vie...

Et encore par dessus ce aura et retiendra la dicte damoiselle Anna la moitié de toutes les biens acquises, sauf que les 200 florins ne seront comptés ni estimés pour biens acquises, mais iceulx retourneront au proffit du costé du dict Alavar comme ci dessus est narré.

*Et aura et retiendra encore **200 florins** de rente viageres sa vie durant.*

Item si il feust a la dicte damoiselle une trespas avant le dicte Alvare, et qu'il eusse ut hoir ou hoirs procréés de leur deux corps, survivant ou non, en ce cas le dict Alvare aura et retiendra tout ce qu'il aura porté en mariage avec tout ses habillements, bagues... .. cheval et armures.

Item avoir la droite moitié de tous les biens acquises et aura avoir et retiendra pour droite douariere sa vie durant le tier part de la chense assise a Humbeke comme dessus.

Et de la part de costé de la dicte damoiselle ira tout ce qu'elle aura porte en mariage et par dessus la moitié des biens acquises, sans les habillements, bagues.. lesquelles demeurant au dict Alvare comme ses propres biens.

Pour en ce qu'ils pourront donnes l'ung a l'autre pendant le dict mariage.., non obstant aux mesmes droits privilegiés, coutumes ou estatus du pays ou aultre.

Sans mal engien en testant.

VII du mois IX, anno nono.

Bijlage 2.

Benoemingen van de voorganger van Joost Van Steeland, hijzelf, en zonen Louis en Joost.

Benoemingen van **Adriaen Van Brantegem, kapitein van Biervliet, 1500 – 1511**

1ste rekening:

2de. Van 27 jan. 1503 tot 1507: door *feu le Roi de Castille ...*

3de. Van nov. 1507 tot april 1508 (*pour 17 mois*)

4de. Van 1508 tot 1509 (*pour 22 mois*).

5de.. Voor de weduwe en erfgenamen! Voor 10 maanden en 7 dagen, van 14 febr. Tot 21 december 1518.

Opmerking: Blijkbaar is kapitein Van Brantegem overleden op 14 februari 1518.

In afwachting van een opvolger worden zijn erfgenamen vergoed. De kapitein heeft namelijk soms een luitenant, die de lopende zaken kan afhandelen, in naam van de aangestelde of zijn erfgenaam. Het zou kunnen dat die jonge luitenant in feite **Louis Van Steeland** was, te vroeg gestorven (vóór 1508) om Van Brantegem te kunnen opvolgen.

Benoemingen van **Loys de Steeland, kapitein van Biervliet, 1511 – 1520**

1ste rekening: *pour deux ans fini le 22 dec 1513... Maximilien, donné en ville de Lierre le 22 dec. 1511.*

2de : *pour deux ans fini le 22 dec. 1515 Charles, prince d'Espagne...* gegeven te Gent op 25 maart 1514.

(*"ce bailly a promis de rapporter..."* blijkbaar moest Loys aangeven wat het zou opbrengen...)

3de : *pour deux ans fini 22 dec. 1517...*

4de : *Compte de feu Loys de Steeland ; L'Empereur et prince d'Espagne pour trois ans fini 22 dec. 1520.*

Charles.. Roy des Romains... et il soit que aujourdhui .. Loys de Steeland resigne son office en nos mains et en proffit de Josse de Steeland, son fils... en notre ville de Malines le 2 mars 1519.

Opmerking. Louis Van Steeland zou dus volgens dit document overleden in de periode van zijn 4de aanstelling, tussen 1517 en 1520. Een sterk stukje theater! De zoon Josse Van Steeland, intussen meerderjarig geworden, legde de eed af op 21 april 1519: **"Aujourd'hui le 21 avril 1520 Josse de Steeland a fait le serment..."**

Benoemingen van **Josse Van Steeland, zoon van Louis, kapitein van Biervliet, 1520 – 1544.**

1ste rekening: Van 21 maart 1520 tot 22 dec. 1521.

2de : Van 1521 tot 22 dec. 1526 (5 jaren).

3de : Verder tot 22 dec. 1527 (12 maanden).

4de : Van 22 dec. 1527 tot 22 dec. 1530 (3 jaren)

5de : Verder tot 22 dec. 1535 (5 jaren).

6de : Verder tot 22 dec. 1540 (5 jaren)

De perioden volgen elkaar regelmatig op, maar in de 6de periode is er een probleem. Kapitein Josse Van Steeland wilde ene Jan Corte veroordelen tot de galeien, maar hiertegen was er opstand in Biervliet.

7de : Verder tot 22 dec. 1544 (4 jaren)

Na deze periode ontvangen de kinderen (*les oirs de feu Josse de Steeland ont a compte ce baillage*) nog van 22 dec. 1544 tot 2 maart 1547. Hij heeft enkel twee gehuwde dochters.

Hubert de Taymont werd daarna kapitein van Biervliet van 1547 tot 1558, in drie perioden.

Opmerking. **Hiermee zou men kunnen denken dat feu Josse werkelijk dood is. Maar neen!** Josse Van Steeland duikt op in Kruibeke, goed en wel levend....

Benoeming van Josse Van Steeland, in Biervliet dood, in Kruibeke levend...

Van 1547 tot 1548.

Opmerking. Is Josse Van Steeland moeten vluchten uit Biervliet? De opstand van Biervliet tegen zijn optreden in 1538 was geen goed teken. Volgens de genealogie van de familie is Josse van Steeland pas overleden in 1551, en ligt hij begraven in de kerk van Kruibeke.

Benoemingen van **Louis Van Steeland, zoon van Louis, baljuw van het Waasland (1523 – 1551)**

1ste rekening: Van 25 nov. 1523 tot

2^{de}

3^{de}

---- Hier is een onderbreking zonder opgave van reden

4de :

5^{de}

6de : Van 25 juli 1536 tot 10 dec. 1552.

Deze periode is onderbroken door het overlijden van baljuw Louis. Er is nog een rekening *compte de feu Louis de Steeland pour 18 mois et 15 jours*, tot 10 febr. 1551.

Opmerking. Volgens de genealogie Van Steeland is zoon Louis gestorven in 1551. Blijkbaar was hij 18 maanden voordien niet meer bekwaam als baljuw; hij of zijn kinderen kregen het loon toch uitbetaald tot aan zijn dood.

Bijlage 3. Adolf Herdinck, uit Malderen, benoemd tot rentmeester van de Westerschelde.

Deze Adolf Herdinck (1477 – 1536), broer van Robbrecht, was schoonbroer van Anna Van Bouchout²³. Hij kocht in 1514 het kasteel Groenhove te Malderen.

Zo wordt het verband met de aankoop van het kasteel Diepenstein van Steenhuffel en de latere benoemingen van de familie van Anna Van Bouchout duidelijker.

Let op de data die bijna samenvallen en ook het einde van de termijn van Adolf Herdinck: 1536.

3 mei 1517: “Charles, koning van Castille, benoemt Adolf Herdinck tot waarnemend tesorier en rentmeester van de Westerschelde, daar den benoemde groot-tesorier van Zeeland, Antoine de Lalaing, heer van Montigny, den koning naar Spanje vergezellen zal²⁴.”

Deze tekst over de benoeming van Adolf Herdinck vond ik per toeval in het rijksarchief van Brugge, in een inventaris van de archieven van Zeeland. Op Internet waren over Herdinck nog meer gegevens te vinden als ontvanger van belastingen en zo, maar niets over zijn activiteiten op zee.

Adolf Herdinck had een schip “*de Truytheyt*”. In 1517 vertrok dit zeewaardige schip met enkele bedevaarders naar het Heilig Land. Dat werd in de schepenregisters van Antwerpen genoteerd, hoewel zo iets niet gebruikelijk was.

Een karveel dat in 1515 uit Antwerpen vertrok met Jeruzalem-bedevaarders naar het Heilig Land.

De meest gebruikte routes vanuit Antwerpen naar de Zuidelijke landen, te land en over zee. In 1535 waren de wegen over Frankrijk afgesloten voor Spanje.

Zouden de drie zonen Willem, Antoon en Adriaen Van Marselaer met het schip van Adolf Herdinck naar Spanje getrokken zijn, op vraag van hun beschermer, de latere paus Adriaen VI? En onder bescherming van priester Mattheus Van Steenberg uit Londerzeel, die dan verder trok naar Jeruzalem? Het zou een bijkomende verklaring vormen over het ontstaan van de bergkapel in Londerzeel. Zou het kunnen dat Alvaro van Almaras, na zijn oproep voor het leger, helemaal niet te voet vertrok over de Alpen naar Barcelona, maar gewoon met een schip van zijn schoonbroer Adolf? Mijn tekst moest naar de drukker. Er was geen tijd meer voor een onderzoek in de archieven van Middelburg.
-----

²³ Dom W. VERLEYEN O.S.B., *Abt Goswin Herdinck, van Affligem en zijn familie*. Vlaamse Stam, jg. 31, Nr 2.

²⁴ C. DE WAARD, Inventaris van de archieven der besturen van het eiland Walcheren. 1914. Rijksarchief van Zeeland te Middelburg. Rekeningen rentmeester Adolf Herdinck, 1517 – 1535. Inventaris R 677, pag. 393.